

2. Никифорова В.Г. Якість життя населення регіону: аналіз, прогнозування, соціальна політика. Монографія. МОНМС України. Одеський нац. економічний унів-тет. Одеса, 2012. 316 с. URL: <http://dSPACE.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/174/1/Quality%20of%20life%20in%20the%20region.pdf>

3. Ярчук А.В. Сутність поняття якості життя населення. Економіка і організація управління. 2016. №3(23). С.430-439. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2917>

4. The WHOQOL Group. The World Health Organization Quality of Life Assessment (WHOQOL): Position Paper from the World Health Organization. Soc. Sci. Med. 1995. Vol. 41. P. 1403-1409. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/8560308/>

5. Віговська О. Якість життя особистості: теоретико-емпіричні доробки сучасної психології. *Український науковий журнал «Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації»*. 2013. №2. С. 161- 165. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/1055>

Одержано 03.06.2024

Олександр Юрійович ТАРАБАНОВ,

курсант групи Ф2-103

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Наталія Вікторівна ПАВЛЕНКО,

доцент кафедри соціальних та економічних

дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат економічних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Основною конкурентною перевагою сучасних високо розвинутих країн світу є ефективна робота їх національних інноваційних систем, які являють собою сукупність відносин між суб'єктами інноваційної діяльності з приводу створення, розповсюдження та використання інновацій. Саме національні інноваційні системи забезпечують технологічне лідерство, яке лежить в основі економічних успіхів цих країн. Якщо зазначена частина економічної системи недостатньо розвинута, претендувати на достойне місце у міжнародній системі поділу праці у сучасних умовах неможливо.

На жаль, процес створення національної інноваційної системи в Україні просувається вкрай повільно. За останні роки країна втратила значну частину свого наукового, освітнього та промислового потенціалу. За даними Державної служби статистики України, наукоємність валового внутрішнього продукту неухильно зменшується – з 0,75 % у 2010 р. до 0,33 % у 2022 р. [1]. При цьому наукоємність вітчизняного ВВП є у сім разів меншою, ніж середнє значення цього показника по країнах ЄС [2]. Це означає, що наука України практично не здатна виконувати економічну функцію і перестала бути фактором економічного зростання.

Реалізація схваленої у 2019 р. Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року була загальмована повномасштабними воєнними діями. Проте війна – не єдиний фактор, що ускладнює формування національної інноваційної системи. Одним із найважливіших чинників є падіння в Україні інноваційної активності, глибокою причиною якого стала деіндустріалізація економіки. Відбулася ланцюгова реакція поступової деградації всіх сфер, що тим чи іншим чином впливають на створення та впровадження інновацій.

Деіндустріалізація економіки спричинила падіння запиту та нові технології. За 2016-2020 рр. кількість інноваційно активних підприємств скоротилася у 3,5 рази, а їх частка у загальній кількості підприємств знизилася з 28,1% до 8,5% [1]. Відповідно, погіршилося фінансування наукових досліджень, зменшилися можливості самореалізації дослідників, відбулася міграція наукових кадрів за кордон. Протягом 2010-2022 рр. кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, скоротилася у 3,5 рази [1].

Деіндустріалізація суттєво вплинула на ринок праці, скоротивши попит на фахівців технічного профілю, відповідно, впала престижність інженерних та природничих спеціальностей у очах абітурієнтів вищих та професійно-технічних закладів освіти, а зрештою, знизилася увага до природничої та фізико-математичної шкільної освіти.

У січні 2024 р. Міносвіти та Мінцифри оприлюднили Глобальну інноваційну візію України 2030, в якій вперше за останні роки на офіційному рівні визнано, що деіндустріалізація та сировинна модель економіки є кореневими причинами гальмування інновацій, оскільки інновації та освіта розвиваються там, де є сучасне диверсифіковане виробництво, а також підкреслено важливість промислової політики для розвитку виробництва, науки і технологій [2]. Проте, на жаль, ця думка наразі не стала загально визнаною, і розроблений за рік до початку воєнних дій проект Закону України «Про державну промислову політику» до теперішнього часу не прийнятий. А без

чіткого визначення пріоритетів промислового розвитку та економічних стимулів, спрямованих на їх досягнення, зупинити ланцюгову реакцію деградації промислової, наукової та освітньої сфер буде надзвичайно складно. Більш того, існує велика ймовірність, що прогресивна ідея промислових кластерів, що міститься у Глобальній інноваційній візії 2030, буде дискредитована та перетворена на механізм податкової оптимізації на користь декількох монопольних фінансово-промислових груп. Для того, щоб цього уникнути, потрібно забезпечити кореляцію інноваційної стратегії з новими освітньою та промисловою політикою, спрямованими на перехід до кластерної моделі розвитку економіки, створення технологічних парків на стику виробництва, науки та сучасних технічних центрів освіти.

Список бібліографічних посилань

1. Витрати на виконання наукових досліджень і розробок за видами робіт (2010-2022) // Державна служба статистики : сайт. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 29.04.2024)

2. Стратегія розвитку інноваційної діяльності України до 2030 року: проєкт // Глобальна інноваційна візія України : сайт. URL : https://winwin.gov.ua/assets/files/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82_%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B8%CC%86%D0%BD%D0%BE%D1%96%CC%88_%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%96%CC%88.pdf?upd=1 (дата звернення 29.04.2024)

Одержано 03.05.2024

Ігор Миколайович ТАРАСЕНКО,

слухач магістратури

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Мурат Абдикасович САДИКОВ,

професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ,

доктор економічних наук;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1249-2359>

МІКРОКРЕДИТУВАННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Незважаючи на воєнний стан в країні фінансова система України вистояла, але для зміцнення фінансової системи та національної